პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის, თბილისის კ-ის და ცაკის ორგანო

№ 274 (5075) | ხუთშაბათი, 2 დეკემბერი 1937 წ. | ფასი 10 კაპ

დღეს თბილისში იწყება საქართველოს სს რესპუბლიკის მიწსახკომის ორგანოებში მეცხოველეობის დარგში მოქმედი კონტრრევოლუციური, დივერსიულ-მავნებლური, ჯაშუშურ-საააჯანყებო ორგანიზაციის მონაწილეთა გასამართლება.

სიკვდილი ხალხის უსაზიზღრეს მტრებს, პირსისხლიანი ფაშიზმის აგენტებს, სოციალისტური სამშობლოს მოღალატეებს!

კიდევ უფრო მჭიდროდ დავირაზმოთ ლენინ-სტალინის პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის გარშემო, მაღლა გვეჭიროს კომუნიზმის უძლეველი დროშა!

ხალხის მტრები უნდა შეიმუსრონ

დაიწყო საქართველოს სს რესპუბლიკის მიწსახკომის ორგანოებში მეცხოველეობის დარგში მომქმედი კონტრრევოლუციური, დივერსიულ-მავნებლური, ჯაშუშურ-საააჯანყებო ორგანიზაციის მონაწილეთა გასამართლება.

ბრალდებულთა სკამზე სხედან ხალხის უსაზიზღრესი, უსაშინელესი, უბოროტესი მტრები: გ. უ. მასხარაშვილი, ვ. თ. ბასილია, მ. ს. კუტუბიძე, მ. დ. კორძახია, მ. ა. კაგარლიცკი, ბ. პ. შენგელია, კ. ე. შანიძე, ლ. ს. კიკნაძე და ნ. მ. ჩოხელი.

ჩვენი ქვეყნის მშრომელნი უდიდეს აღშფოთებას და გულისწყრომას გამოსთქვამენ სოციალისტური სამშობლოს მოღალატეთა, ტროცკისტულ - ბუხარინულ ჯაშუშ-დივერსანტთა ბანდის მიმართ. საბრალდებო დასკვნა, რომელიც დღეს ქვეყნდება, შლის შემაძრწუნებელ სურათს იმ გამცემლური, დამანგრეველი, მავნებლური მოქმედებისა, რომელსაც ეს საზიზღარი ბანდა ეწეოდა.

ხალხის ეს უბოროტესი მტრები, საქართველოს მიწსახკომის ორგანოებში მეცხოველეობის დარგში მომქმედი გარეწრები მიზნად ისახავდნენ საბჭოთა ხელისუფლების დამხობას, კაპიტალიზმის აღდგენას, საქართველოს ჩამოშორებას საბჭოთა კავშირისაგან და ბურჟუაზიულ „დამოუკიდებელ სახელმწიფოს" შექმნას ერთერთი უცხო სახელმწიფოს პროტექტორატით. ისინი მიზნად ისახავდნენ მზიანი საქართველოს ბედნიერი ხალხებისათვის დაედგათ მონობის მძიმე უღელი, ჩვენი აყვავებული ქვეყანა გაეხადნათ პირსისხლიანი ფაშიზმის კოლონიად.

ამ მიზნების განსახორციელებლად ბანდიტთა ეს ხროვა დივერსიულ-მავნებლურ მუშაობას ეწეოდა საქართველოს მეცხოველეობაში, ჩვენი სოციალისტური მეურნეობის ამ მნიშვნელოვან დარგში. ისინი არაფერს არ ზოგავდნენ იმისათვის, რომ შეეჩერებინათ ჩვენი ქვეყნის ძლევამოსილი სოციალისტური მშენებლობა, ხელოვნურად შეექმნათ უკმაყოფილება მოსახლეობაში. ფაშისტური სახელმწიფოების ეს საზიზღარი აგენტები მჭიდრო კავშირში იყვნენ უცხოელ დაზვერვასთან და ცდილობდნენ მოემზადებინათ პირობები შეიარაღებული აჯანყებისათვის, ფაშისტური ინტერვენციისათვის.

ხალხის ეს საზიზღარი მტრები ანგარიშში მოსტყუვდნენ. მუშათა კლასის დიქტატურის ფხიზელმა თვალმა, საქართველოს შინსახკომმა, კომუნისტური პარტიისა და მისი ცენტრალური კომიტეტის ხელმძღვანელობით გამოამჟღავნა პირსისხლიანი ფაშიზმის აგენტთა ხროვა და მზის სინათლეზე გამოიტანა მათი შავბნელი მოქმედება.

მავნებლობის, დივერსიისა და შპიონაჟის პროგრამის შესასრულებლად მეცხოველეობის კონტრრევოლუციურმა ორგანიზაციამ ცალკე სავეტერინარო დაწესებულებებში შექმნა თავისი უჯრედები, რომელთა მავნებლურ მუშაობას ხელმძღვანელობდა ეგრეთწოდებული დარგობრივი ცენტრი. ხალხის ეს საზიზღარი მტრები ცდილობდნენ ასეთი ცენტრების რიცხვი გაემრავლებინათ, რომ მათი საშუალებით ფართოდ გაევრცელებინათ ცხოველთა სხვადასხვა გადამდები სნეულებანი.

მთელი ჩვენი ხალხის აღშფოთებას და გულისწყრომას იწვევს საბრალდებო დასკვნაში მოყვანილი გარეწარ დ. ვ. ახმეტელის ჩვენება:

„პროფესორმა ი. ლ. ჯანდიერმა წინადადება მომცა, იმ შემთხვევისათვის, თუ მოხდება სსრ კავშირისა და კაპიტალისტურ ქვეყნებს შორის შეიარაღებული კონფლიქტი, ვყოფილვიყავით მზად ისეთი ეპიზოოტიურ სნეულებათა საყოველთაო გავრცელების ორგანიზაციისათვის, როგორიცაა, მაგალითად, ქოთაო, ციმბირის წყლული, ღორისა და მსხვილფეხა რქოსანი საქონლის ჭირი, ცხვრების ყვავილი და სხვ.".

ხალხის ეს საზიზღარი მტრები მეცხოველეობის სრული განადგურების განხორციელებისათვის ბაქტერიოლოგიურ დივერსიას მიმართავდნენ, დივერსია მდგომარეობდა იმაში, რომ გაძლიერებული ყოფილიყო ეპიზოოტიური დაავადებანი იმუნიტეტის მქონე პირუტყვის რიცხვის შემცირების გზით.

მეცხოველეობის დარგში დივერსიულ-მავნებლური მუშაობა მიმართული იყო იმ ღონისძიებათა ჩაშლისაკენ, რომელთაც ახორციელებს საბჭოთა ხელისუფლება და კომუნისტური პარტია სახალხო მეურნეობის ამ დარგში. მავნებლები ცდილობდნენ საბჭოთა მეურნეობებში და განსაკუთრებით კოლმეურნეობებში ჩაეშალათ პარტიისა და ხელისუფლების მიერ დასახული მეცხოველეობის განვითარების გეგმები.

ვინ ჩამოსთვლის, რამდენი ზიანი მიაყენეს საზიზღარმა ბანდიტებმა— მასხარაშვილმა, ბასილიამ, კუტუბიძემ და სხვებმა საქართველოს სოციალისტურ მეცხოველეობას! ისინი დაუზოგავად ანადგურებდნენ პირუტყვს. ეს საზიზღარი მტრები ცდილობდნენ გაეტარებინათ ყველა ღონისძიება, რაც კი აყვავებული საქართველოს ბედნიერ ხალხს ეკონომიურად შეავიწროვებდა, ხორცის მწვავე ნაკლებობას შექმნიდა და ხალხში და ჯარის ნაწილებში უკმაყოფილებას გამოიწვევდა.

მათი ბინძური ზრახვები გამოაშკარავდა. საქართველოს მშრომელები მტრის გამოლაშქრების საპასუხოდ კიდევ უფრო მტკიცედ ირაზმებიან ლენინ-სტალინის დიადი პარტიის გარშემო, ხალხთა დიდი ბელადის ამხანაგი სტალინის გარშემო. ჩვენი ქვეყნის ბედნიერი ხალხი უფლებას არავის არ მისცემს ბინძური ხელი შეახოს დიადი სოციალისტური რევოლუციის მონაპოვარს. ვაი იმათ, ვინც შეეცდება ხელი შეგვიშალოს წინსვლაში, ყველა იმათ გაანადგურებს და მოსპობს ძლევამოსილი მუშათა კლასის დიქტატურა.

ხალხის ამ საზიზღარი მტრების გასამართლებისას ჩვენი თავისუფალი ქვეყნის მშრომელნი ერთხელ კიდევ დარწმუნდებიან ამ ბანდიტთა ვერაგობასა და გამცემლობაში, მათთვის კიდევ უფრო ნათელი გახდება ამ საზიზღარ ქვეწარმავალთა მოქმედების ხერხები და მეთოდები. მთელი ხალხი ერთსულოვნად მოითხოვს ცოფიანი ძაღლების ფიზიკურ მოსპობას.

არავითარ ძალას არ შეუძლია შეარყიოს ჩვენს ქვეყანაში აშენებული სოციალიზმის სიძლიერე. ჩვენი წინსვლისა და ახალი გამარჯვებების გზას ანათებს მზე დიადი სტალინური კონსტიტუციისა, ჩვენს ხალხს წინ მიუძღვის კაცობრიობის უდიდესი გენიოსი, ჩვენი საყვარელი ბელადი დიდი **სტალინი.** დიდი ზეიმით, შრომითი ენტუზიაზმის ახალი აზვირთებით და ბოლშევიკური სიფხიზლის კიდევ მეტი გამახვილებით ხვდება ჩვენი ხალხი სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს არჩევნების ისტორიულ დღეს.

საქართველოს ბოლშევიკებმა ურყევი სტალინელის ამხანაგ **ლ. ბერიას** ხელმძღვანელობით გაანადგურეს ხალხის საზიზღარი მტრები და სპობენ მათ ნაბოლარებს. ბედნიერი ქართველი ხალხი, საბჭოთა კავშირის ყველა ხალხებთან ერთად სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს არჩევნების ისტორიულ დღის ხმას მისცემს ჩვენი სამშობლოს საუკეთესო შვილებს, რათა კიდევ უფრო განმტკიცდეს მუშათა კლასის დიქტატურა და მოპოვებულ იქნას კომუნიზმის ახალი ბრწყინვალე გამარჯვებები.

ს. მ. კიროვის ძეგლის გახსნა

1 დეკემბერს — ტროცკისტულ-ზინოვიევური ფაშისტური ბანდის მიერ სოციალისტური რევოლუციის მგზნებარე ტრიბუნის—სერგეი მირონის-ძე კიროვის საზიზღარი მკვლელობის მესამე წლისთავზე, თბილისში, მისი სახელობის პარკში, მოხდა დაუვიწყარი ს. მ. კიროვის ძეგლის გახსნა.

საღამოს 5 საათისათვის ორდენოსანი საქართველოს სს რესპუბლიკის დედაქალაქის ყველა რაიონიდან ს. მ. კიროვის სახ. კულტურის პარკისაკენ დაიძრნენ ათიათასობით მშრომელები.

მიტინგი გახსნა თბილისის საბჭოს თავმჯდომარის მოვალეობის ამსრულებელმა ამხ. მ. გვიშიანმა.

— ამხანაგებო, — ამბობს იგი, მიმართავს რა შეკრებილთ, — ეს მიტინგი მიეძღვნა დაუვიწყარი ს. მ. კიროვის — საბჭოთა ხალხის საყვარელი შვილის, ლენინ - სტალინის პარტიის საქმისათვის ერთგული მებრძოლის, იმ ადამიანის ძეგლის გახსნას, რომელმაც მთელი თავისი სიცოცხლე სოციალიზმის მშენებლობას შესწირა.

საზიზღარმა ბანდიტებმა, ტროცკისტ-ბუხარინელმა მკვლელებმა, — განაგრძობს ამხ. მ. გვიშიანი,—ხელიდან გამოგვტაცეს ძვირფასი მირონიჩი. მაგრამ პარტიის რიგები არ შემცრკალა. პარტია და ხალხი კიდევ უფრო მჭიდროდ დაირაზმნენ დიდი სტალინის ირგვლივ.

ჩვენი ბრძენი ბელადისა და მასწავლებლის ამხანაგ სტალინის გენიალური წინამძღოლობით ხალხმა გაანადგურა მტრის ბუდეები.

დღეს ჩვენ ვხსნით ს. მ. კიროვის ძეგლს იმ პარკში, რომელიც მის დიდებულ სახელს ატარებს.

პირველ სიტყვას საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალური და თბილისის კომიტეტების სახელით ღებულობს ამხ. პ. შარია. შემდეგ გამოდიან სტალინის სახელობის ორთქლმავალვაგონსარემონტო ქარხნის სტახანოველი მასხარაშვილი, № 2 სამკერვალო ფაბრიკის მექანიკოსი გიორგოლი, საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირიდან—პოეტი მოსაშვილი, რომელმაც წაიკითხა დაუვიწყარი ს. მ. კიროვისადმი მიძღვნილი ლექსი. აბრეშუმსაქსოვი ფაბრიკის სტახანოველი ქალი აგაშინაშვილი და № ლეგიონის წითელარმიელი ამხ. წითლიძე.

მიტინგი დამთავრებულია. დამსწრენი უყურებენ ძეგლს, რომელიც გამოხატავს სერგეი მირონის-ძეს ტრიბუნასთან.

ძეგლი გამოაქანდაკა მოქანდაკე კ. მერაბიშვილმა. ძეგლის სიმაღლე 6 მეტრია. ს. მ. კიროვის ბიუსტი დადგმულია ოთხმეტრიან კვარცხლბეკზე. (საქდესი).

საბრალდებო დასკვნა

საქართველოს სს რესპუბლიკის მიწსახკომის ორგანოებში მეცხოველეობის დარგში მოქმედი კონტრრევოლუციური, დივერსიულ-მავნებლური, ჯაშუშურ-საააჯანყებო ორგანიზაციის მონაწილეთა

გ. უ. მასხარაშვილის, ვ. თ. ბასილიას, მ. ს. კუტუბიძის, მ. დ. კორძახიას, მ. ა. კაგარლიცკის, ბ. პ. შენგელიას, კ. ე. შანიძის, ლ. ს. კიკნაძის და ნ. მ. ჩოხელის

საქმის გამო, რომელთაც ბრალად ედებათ საქართველოს სს რესპუბლიკის სისხლის სამართლის კოდექსის 58^{1-a}, $19-58^{2}$, 58^{7} და 58^{11} მუხლებით გათვალისწინებული დანაშაულობანი

საქართველოს სს რესპუბლიკის შინსახკომმა 1937 წელს აღმოაჩინა და ლიკვიდაცია უყო საქართველოს სს რესპუბლიკის მიწსახკომის სისტემაში მოქმედ დივერსიულ-მავნებლურ, ჯაშუშურ - საააჯანყებო ორგანიზაციას, რომელიც მიზნად ისახავდა საბჭოთა ხელისუფლების ძალით დამხობას, საქართველოს ჩამოშორებას საბჭოთა კავშირისაგან, კაპიტალისტური წესწყობილების აღდგენას და საქართველოს „დამოუკიდებელი" ბურჟუაზიული სახელმწიფოს შექმნას ერთერთი უცხო სახელმწიფოს პროტექტორატით.

ამ ამოცანის განსახორციელებლად კონტრრევოლუციური ორგანიზაცია აქტიურ დივერსიულ-მავნებლურ მუშაობას ეწეოდა საქართველოს მეცხოველეობაში, იმ მიზნით, რომ ძირი გამოეთხარა ქვეყნის ეკონომიკისათვის, ხელოვნურად შეექმნა უკმაყოფილება მოსახლეობაში და მოემზადებინა პირობები შეიარაღებული აჯანყებისათვის, რაც შეფარდებული უნდა ყოფილიყო იმ მომენტისათვის, როდესაც კაპიტალისტური ქვეყნები სამხედრო თავდასხმას მოაწყობდნენ სსრ კავშირზე.

კონტრრევოლუციური ორგანიზაცია მეცხოველეობაში, რასაც სათავეში ედგნენ ი. ლ. **ჯანდიერი** და დ. ვ. **ახმეტელი,** პირველად დაარსდა და ყალიბდებოდა 1925-26 წლებში, ხოლო საბოლოოდ გაფორმდა 1927 წელს და გაიჩინა თავისი ცენტრი.

როგორც კი ჩამოყალიბდა საქართველოში მემარჯვენეთა ანტისაბჭოთა ცენტრი, რომელმაც გაშალა აქტიური დივერსიულ - მავნებლური მუშაობა სოფლის მეურნეობაში, კონტრრევოლუციურმა ორგანიზაციამ მეცხოველეობის დარგში უმჭიდროესი კონტაქტი დაამყარა ამ კონტრრევოლუციურ ორგანიზაციასთან და შემდგომ თავის ძირგამომთხრელ მუშაობას აწარმოებდა ამ უკანასკნელის მითითებებით.

საქმეში არსებული წინასწარი გამოძიების მასალებით სავსებით დასტურდება კონტრრევოლუციური ორგანიზაციის ყველა მონაწილის აქტიური კონტრრევოლუციური მუშაობა.

ორგანიზაციის ერთერთმა აქტიურმა წევრმა ბრალდებულმა **მ. დ. კორძახიამ** აჩვენა შემდეგი:

„**ახმეტელმა ლეონიძის** თანდასწრებით მიამბო, რომ საქართველოში არსებობს არალეგალური ორგანიზაცია, რომელშიაც შედის ძველი ვეტექიმების უმეტესობა; ამ ორგანიზაციას მიზნად დაუსახავს საბჭოთა ხელისუფლების დამხობა და საქართველოში ბურჟუაზიულ - დემოკრატიული რესპუბლიკის შექმნა. **ახმეტელმა** მითხრა, რომ ამ მიმართულებით მუშაობენ სხვა არალეგალური ორგანიზაციებიც. კონტრრევოლუციური ორგანიზაციის მიზანს ვეტერინარიის ხაზით, როგორც **ახმეტელმა** გადმომცა, შეადგენს მეცხოველეობის დარგში ძირგამომთხრელი დივერსიულ - მავნებლური მუშაობა, მიმართული იმ ღონისძიებათა ჩაშლისაკენ, რომელთაც იღებს საბჭოთა ხელისუფლება და საქ. კ. პ. (ბ) სახალხო მეურნეობის ამ დარგის განსავითარებლად, მეცხოველეობის საბჭოთა მეურნეობების და კოლმეურნეობების დაშლისაკენ და გლეხობაში უკმაყოფილების შექმნისაკენ".

ასეთსავე ჩვენებას იძლევა ამ საქმეზე ბრალდებული **გ. უ. მასხარაშვილი:**

„**ახმეტელმა** მაცნობა, რომ საქართველოში არსებობს არალეგალური ორგანიზაცია, რომელიც მიზნად ისახავს საბჭოთა ხელისუფლების დამხობას და კაპიტალისტური წესწყობილების აღდგენას და რომ ამ მიზნის მისაღწევად ორგანიზაცია ატარებს მავნებლობას სახალხო მეურნეობის ყველა დარგში, იმედოვნებს რა, რომ მას დაეხმარებიან კაპიტალისტური ქვეყნები, რომლებმაც უნდა მოახდინონ ინტერვენცია".

ამგვარსავე ჩვენებას იძლევა ბრალდებული **კ. ე. შანიძე:**

„კონტრრევოლუციურ მავნებლურ ორგანიზაციას, რომელშიაც მე ვიღებდი მონაწილეობას, დასახული ჰქონდა შემდეგი კონტრრევოლუციური ამოცანები:

1. ანტისაბჭოთა ფართო აგიტაციის წარმოება.
2. მდარეხარისხიანი, ბაქტერიებით მოწამლული ხორცით მოსახლეობისა და წითელი არმიის მომარაგების ორგანიზაცია.
3. ფართო დივერსიულ - მავნებლური მუშაობის წარმოება მეცხოველეობის დარგში.
4. კაპიტალისტურ ქვეყნებთან სსრ კავშირის შეიარაღებული კონფლიქტის შემთხვევაში მთელი საქონლის ქოთაოთი, ციმბირის წყლულით და სხვ. დაავადების ორგანიზაცია.
5. შეიარაღებული აჯანყების მოწყობა და კაპიტალისტური ქვეყნების მხრივ ინტერვენციის დახმარებით არსებული საბჭოთა წესწყობილების დამხობა და კაპიტალიზმის აღდგენა".

იგივე აჩვენა ბრალდებულმა **ვ. თ. ბასილიამაც:**

„კონტრრევოლუციური ორგანიზაცია, რომლის წევრადაც მე ვიყავი, თავის საბოლოო მიზნად ისახავდა საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამხობას და კაპიტალისტური წესწყობილების დამყარებას. ამ მიზნის მისაღწევად კონტრრევოლუციურმა ორგანიზაციამ გაშალა მეცხოველეობაში აქტიური დივერსიულ-მავნებლური მუშაობა, რათა გამქრალიყო ხორცი, შეფერხებულიყო სასოფლო - სამეურნეო მუშაობა, ძირი გამოსთხროდა გლეხობის კეთილდღეობას, და საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ გამოწვეული ყოფილიყო პროვოკაციული აჯანყება, რისთვისაც მხარი უნდა დაეჭირა ყველა ანტისაბჭოთა ელემენტს. ნაგულისხმევი იყო, რომ საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ აჯანყება გახდებოდა სიგნალი უცხოელი ინტერვენტებისათვის საბჭოთა კავშირზე სამხედრო შეტევის დასაწყებად, რის შედეგად სსრ კავშირს ჩამოშორდებოდა ცალკეული ტერიტორიები, მათ შორის საქართველოც, სადაც დამყარდებოდა კაპიტალისტური წესწყობილება. დასახული პროგრამის შესასრულებლად კონტრრევოლუციურმა მავნებლურმა ორგანიზაციამ ცალკე სავეტერინარო დაწესებულებებში შექმნა თავისი უჯრედები, რომელთა მავნებლურ მუშაობას წარმართავდა და მეთაურობდა ეგრეთწოდებული დარგობრივი ცენტრი".

ამ საკითხზე, თუ როდის წარმოიშვა მეცხოველეობის დარგში კონტრრევოლუციური ორგანიზაცია, ბრალდებულმა **ბ. პ. შენგელიამ** აჩვენა:

„კონტრრევოლუციურ ორგანიზაციაში მე პირველად ჩამაბა, კარგად არ მახსოვს, 1924 თუ 1925 წელს, საქართველოს სსრ მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის ვეტექიმმა ვლადიმერ **ლაშხაურმა**".

„**ლაშხაური** ჩემთან ცალკეული საუბრების დროს მწვავედ გამოსთქვამდა უკმაყოფილებას საბჭოთა ხელისუფლებისადმი. ერთხელ, 1924 თუ 1925 წელს, **ლაშხაურმა** ერთი ამგვარი ბაასის დროს გამოსთქვა აზრი ვეტექიმების არალეგალური ორგანიზაციის დაარსების შესახებ; ეს ორგანიზაცია გაატარებდა მეცხოველეობაში მავნებლურ მუშაობას, იმ ანგარიშით, რომ ჩაეშალა ღონისძიებანი, გატარებული საკ. კ. პ. (ბ) და ხელისუფლების მიერ სახალხო მეურნეობის ამ დარგის განსამტკიცებლად, და შეექმნა სიძნელეები მომხმარებლებისათვის ხორცის მიწოდების საქმეში, ერთი მხრით მოსახლეობაში საბჭოთა ხელისუფლებისადმი უკმაყოფილების გამოსაწვევად და, მეორე მხრით, სახელმწიფოსათვის ზიანის მისაყენებლად. ამასთან დაკავშირებით **ლაშხაურმა** მე, როგორც ისეთ ადამიანს, რომელსაც დიდი ნაცნობობა აქვს ვეტექიმებში, წინადადება მომცა შემერჩია ამათგან ყველაზე უფრო სანდო და ჩვენს ქვეყანაში არსებული მდგომარეობით უკმაყოფილო პირები და ჩამება ისინი მავნებლურ მუშაობაში მეცხოველეობის ხაზით. **ლაშხაურის** ამ წინადადებას მე დავეთანხმე".

ამის შესახებ **ვ. თ. ბასილიამ** აჩვენა:

„საქართველოს მეცხოველეობაში კონტრრევოლუციური ორგანიზაცია, რომლის წევრადაც მე შემდეგში გავხდი, ჩაისახა 1926 წელს თბილისში და ეს ჩასახვა დაკავშირებულია მოსკოვიდან ზოოტექნიკოსის პროფესორ ილია ლევანის-ძე **ჯანდიერის** ჩამოსვლასთან. პროფესორმა **ჯანდიერმა** მავნებლური გეგმების გატარების მიზნით, სპეციალისტ ზოოტექნიკოსების რიცხვიდან ჩამოაყალიბა ანტისაბჭოთა და ნაციონალისტურად განწყობილ პირთა ჯგუფი. რამდენადაც მეცხოველეობა დაკავშირებულია ვეტერინარიასთან, **ჯანდიერმა** ჩააბა კონტრრევოლუციურ მავნებლურ მუშაობაში ვეტერინარული მუშაკებიც".

ამის შესახებ ბრალდებულმა **გ. უ. მასხარაშვილმა** აჩვენა:

„მე კონტრრევოლუციური მავნებლური ორგანიზაციის წევრი ვარ 1926 წლიდან. ამ ორგანიზაციაში ჩამაბა სამტრესტის ვეტექიმმა თევდორე თომას-ძე **ცინცაძემ**. ჩემი ჩაბმის გარემოება ასეთი იყო: **ცინცაძეს** მე ვიცნობ 1900 წლიდან, როდესაც ერთად ვსწავლობდით ინსტიტუტში, მასთან კარგი ამხანაგური ურთიერთობა მქონდა, დავდიოდით ერთიმეორის ბინებზე და გულახდილად ვლაპარაკობდით ერთმანეთთან. 1926 წელს ზაფხულში რუსთაველის პროსპექტზე შევხვდი **ცინცაძეს** და შევედით ლუდის დასალევად. სასადილოში ცინცაძემ მითხრა, რომ საქართველოში 1925 წლიდან არსებობს არალეგალური ორგანიზაცია, რომელიც მიზნად ისახავს არსებული სახელმწიფო წყობილების შეცვლას და კაპიტალიზმის აღდგენას. ამ მიზნის მისაღწევად ორგანიზაცია ატარებს მავნებლურ მუშაობას მეცხოველეობაში და სახალხო მეურნეობის სხვა დარგებში. **ცინცაძემ** იქვე მომცა წინადადება შევსულიყავი აღნიშნულ ორგანიზაციაში და მეწარმოებინა მავნებლური მუშაობა, რაზედაც მე დავთანხმდი".

ბრალდებულთა აღიარებით გამოირკვა, რომ კონტრრევოლუციურმა ორგანიზაციამ მეცხოველეობის დარგში გაფორმება დაიწყო ჯერ კიდევ 1925 წელს და 1933 წლამდე მოქმედებდა თავისი დარგობრივი ცენტრის ხელმძღვანელობით, 1933 წლიდან კი ამ ორგანიზაციას უშუალოდ ხელმძღვანელობდა მემარჯვენეების ანტისაბჭოთა ტერორისტული ორგანიზაცია.

ამ საკითხის შესახებ ბრალდებულმა **ვ. თ. ბასილიამ** აჩვენა:

„კონტრრევოლუციური ორგანიზაციის მიერ მეცხოველეობის დარგში გასატარებელი მავნებლური ღონისძიებების კოორდინაციისა და ეფექტიანობის მიზნით პროფესორი ილია ლევანის-ძე **ჯანდიერის** მეთაურობით დაარსებულ იქნა ეგრეთწოდებული დარგობრივი ცენტრი, რომლის შემადგენლობაში შევიდნენ:

1. საქართველოს მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის სავეტერინარო სამმართველოს ყოფილი უფროსი დავით ვასილის-ძე **ახმეტელი.**
2. საქართველოს ექსპერიმენტული ვეტერინარიის სახელმწიფო ინსტიტუტის ყოფ. დირექტორი ლევან **ლეონიძე.**
3. ვეტეპიზოოტიის განყ. ყოფ. მუშაკი გალაქტიონ **მასხარაშვილი.**
4. სამტრესტის ყოფილი ვეტინსპექტორი **ცინცაძე.**

ამასთან პროფესორი **ჯანდიერი** უშუალოდ ხელმძღვანელობდა მავნებლურ მუშაობას ზოოტექნიკის ხაზით, **ახმეტელი** — მთელი ვეტერინარიის ხაზით.

მასხარაშვილი — ყოფილი ვეტმომარაგება — მრეწველობისა და უშუალოდ ეპიზოოტიასთან ბრძოლის ხაზით, **ცინცაძე** სამტრესტის ხაზით და **ლეონიძე** — მეცნიერულ - საგამოკვლევო ხაზით. ამასთანავე **ლეონიძემ** „ევსის" (ექსპერიმენტული ვეტერინარიის სახელმწიფო ინსტიტუტი) ხაზით მავნებლურ მუშაობაში ჩააბა ამავე ინსტიტუტის მუშაკი მოსე არკადის-ძე **კაგარლიცკი.**

ამას ადასტურებს აგრეთვე ბრალდებული **გ. უ. მასხარაშვილიც:**

„საქართველოს მეცხოველეობაში მთელ კონტრრევოლუციურ მავნებლურ მუშაობას ხელმძღვანელობდა კონტრრევოლუციური ორგანიზაციის დარგობრივი ცენტრი, რომლის შემადგენლობაში 1933 წელს შედიოდნენ შემდეგი პირები:

1. **ჯანდიერი** ილია ლევანის-ძე, პროფესორი, საქართველოს მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის ზოოტექნიკური სადგურის ყოფ. გამგე.
2. **ახმეტელი** დავით ვასილის-ძე, საქართველოს მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის ვეტსამმართველოს ყოფ. უფროსი.
3. **ლეონიძე** ლევან ნიკოლოზის-ძე, ვეტექიმი, საქართველოს მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის „ევსის" ყოფილი დირექტორი.
4. **ცინცაძე** თევდორე თომას-ძე, ვეტექიმი, სამტრესტის ყოფ. ინსპექტორი.
5. მე, **მასხარაშვილი** გალაქტიონ ჭარამანის-ძე.

აღნიშნული დარგობრივი ცენტრის შემადგენლობაში მე შეყვანილ ვიქენ 1930 წელს. როდის დაარსდა ეს ცენტრი, არ ვიცი. ვიცი კი, რომ იგი დაარსებული იყო ჩემ გადმოყვანამდე ქუთაისიდან თბილისში.

დარგობრივი ცენტრის წევრებს შორის მუშაობა შემდეგნაირად იყო განაწილებული:

1. **დ. ვ. ახმეტელი** ხელმძღვანელობდა მთელ მავნებლურ მუშაობას საქართველოს მეცხოველეობის დარგში.
2. **ლ. ნ. ლეონიძე** ხელმძღვანელობდა მავნებლურ მუშაობას „ევსის" ხაზით.
3. **თ. თ. ცინცაძე** ხელმძღვანელობდა მავნებლობას სამტრესტის ხაზით.
4. მე, **გ. უ. მასხარაშვილი** ვხელმძღვანელობდი მავნებლობას ვეტმომარაგების ხაზით.
5. **ი. ლ. ჯანდიერი დ. ახმეტელთან** ერთად სათავეში ედგა მავნებლობას მეცხოველეობის დარგში.

კონტრრევოლუციური ორგანიზაცია განსაკუთრებული აქტივობით ეწეოდა თავის ძირგამომთხრელ მუშაობას საკ. კ. პ. (ბ) და საბჭოთა მთავრობის იმ ღონისძიებათა წინააღმდეგ, რომლებიც სოფლის მეურნეობის რეკონსტრუქციისაკენ იყო მიმართული.

ამის შესახებ ბრალდებული **ვ. თ. ბასილია** იძლევა შემდეგ ჩვენებას:

„გალაქტიონ **მასხარაშვილი** მეუბნებოდა, რომ თუ საბჭოთა მთავრობის ღონისძიებანი სოფლის მეურნეობის დარგში ბოლომდე იქნება გატარებული, მაშინ სამუდამოდ უნდა გამოვეთხოვოთ ოცნებას კერძო საკუთრების დაბრუნებაზე და იქვე დასძინა, რომ ამასთან დაკავშირებით საჭიროა მეცხოველეობაში ძირგამომთხრელი მუშაობის წარმოება იმ ანგარიშით, რომ გამოიწვიოთ აღნიშნულ ღონისძიებათა სრული კომპრომეტირება და ჩაშლა.

„1929 წლიდან კონტრრევოლუციური ორგანიზაცია შეუდგა აქტიურ დივერსიულ-მავნებლურ მუშაობას იმ ანგარიშით, რომ ხელი შეეშალა საკ. კ. პ. (ბ)-ის და საბჭოთა მთავრობის მიერ სოფლის მეურნეობის სოციალისტური რეკონსტრუქციის მიზნით იმ დროს მიღებული უმნიშვნელოვანეს ღონისძიებების წარმატებით დაბოლოებისათვის".

1933-34 წლებში მეცხოველეობაში კონტრრევოლუციური დივერსიულ - მავნებლური ორგანიზაციის ზოგიერთი წევრი რეპრესირებულ იქნა საქართველოს ყოფ. სახელმწიფო პოლიტსამმართველოს მიერ კონტრრევოლუციური მუშაობისათვის.

წინასწარი გამოძიებით გამოირკვა, რომ აღნიშნულმა პირებმა, იქნენ რა საბჭოთა ხელისუფლების შეურიგებელი მტრები, პატიმრობიდან განთავისუფლების შემდეგ განაახლეს თავისი აქტიური კონტრრევოლუციური მუშაობა.

ამ საკითხის შესახებ ბრალდებულმა **მასხარაშვილმა** აჩვენა:

„...პატიმრობიდან ჩემი განთავისუფლების შემდეგ 1934 წელში (მე დაპატიმრებული ვიყავი მეცხოველეობაში არსებულ კონტრრევოლუციურ მავნებლურ ორგანიზაციაში მონაწილეობისათვის), მე განვაახლე კონტრრევოლუციური მუშაობა და ვეწეოდი მას 1936 წლის ივნისამდე, როდესაც მე ავადმყოფობის გამო დავანებე სამსახურს თავი და გადავედი პენსიაზე".

„ივნისის თვეში მე ჩამოვედი საბჭოთა მეურნეობიდან თბილისში მედიკამენტების შესაძენად. მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის საქვეტმომარაგების საწყობის სადგომში ჩელუსკინელების ქუჩაზე, სადაც მედიკამენტები უნდა მიმეღო, მე კვლავ შევხვდი **დ. ვ. ახმეტელს,** რომელიც აგრეთვე მოსულიყო მედიკამენტებისათვის; სანამ ნაყიდ მედიკამენტებს შეფუთავდნენ, ჩვენ გამოვედით ქუჩაში და დავიწყეთ ლაპარაკი. **ახმეტელმა** ლაპარაკის დროს გამოიჩინა მეტად მტრული დამოკიდებულება საბჭოთა ხელისუფლებისადმი და სთქვა, რომ საჭიროა ბრძოლის განგრძობა და მავნებლური მუშაობის წინანდებურად წარმოება; მან განაცხადა, რომ მავნებლური ორგანიზაციის წევრებმა, რომლებიც ჩვენთან ერთად იყვნენ დაპატიმრებული, განთავისუფლების შემდეგ კვლავ განაახლეს კონტრრევოლუციური მუშაობა. **ახმეტელმა** კერძოდ დაასახელა ლევან **ლეონიძე** და თევდორე **ცინცაძე.** დანარჩენ პირთა გვარები არ დაუსახელებია. სთქვა მხოლოდ, რომ ყველა დანარჩენებიც აწარმოებენ მავნებლურ მუშაობასო, მე გვარები არ გამომიკითხავს, რადგანაც სრულიად ნათელი იყო, რომ **ახმეტელი** იქ ჰგულისხმობდა ილია ლევანის-ძე **ჯანდიერს,** ვლადიმერ თეიმურაზის-ძე **ბასილიას** და ალექსანდრე ბეჟიას-ძე **გურგენიძეს,** რომლებიც ჩვენთან ერთად იყვნენ დაპატიმრებული და შემდეგ განთავისუფლებული. **ახმეტელის** ყველა ნათქვამს მე სავსებით დავუჭირე მხარი და მოვუწონე, ვინაიდან მე საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ ვიყავი განწყობილი და მეც საჭიროდ მიმაჩნდა საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ ბრძოლა და კონტრრევოლუციური მუშაობა. აი ამგვარი განწყობილებით გავეცი პასუხი **ახმეტელს.** მან მითხრა, რომ მავნებლური მუშაობა სახალხო მეურნეობაში, კერძოდ, სოფლის მეურნეობაში, აქტიურად მიმდინარეობსო, და წინადადება მომცა, მეც გამეწია მავნებლობა ჩემს პრაქტიკულ მუშაობაში. მე დავთანხმდი".

ამასვე ადასტურებს ბრალდებული **ვ. თ. ბასილიაც:**

„პატიმრობიდან ჩემი განთავისუფლების შემდეგ, მე 1935 წელს რამდენჯერმე შევხვდი დავით **ახმეტელს.** 1935 წლის დამლევს ერთერთი შეხვედრის დროს, ქუჩაში, მისი სახლის ახლოს, ჩვენ შორის გაიმართა ბაასი საერთო თემებზე. ამ ბაასის დროს მან მითხრა, რომ მეცხოველეობაში მავნებლური ორგანიზაცია განაგრძობს არსებობას და მუშაობას, და რომ მის შემადგენლობაში არიან მავნებლური ორგანიზაციის ძველი წევრებიო, ამასთან, რამდენადაც მახსოვს, დაასახელა ვეტექიმი მიხეილ დიმიტრის-ძე **კორძახია,** რომელიც მუშაობდა საქართველოს მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის სავეტერინარო სამმართველოში. **ახმეტელმა** იმ ბაასის დროსვე მითხრა, რომ ვეტერინარიაში არსებული მავნებლური ორგანიზაციის ყველა ის მონაწილე, რომლებიც ჩვენთან ერთად იყვნენ დაპატიმრებული 1933 — 1934 წლებში, მათ შორის მეც, ვლადიმერ **ბასილიაც** უკეთ უნდა შევკავშირდეთ და შევუდგეთ აქტიური, მავნებლური მუშაობის გატარებასო. ამასთან ერთად **ახმეტელმა** მაცნობა, რომ მავნებლურ ორგანიზაციას კავშირი აქვს საქართველოს მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატთანო და საუბრის დამთავრებისას წინადადება მომცა, კვლავ დამეწყო მავნებლური მუშაობა. **ახმეტელის** ამ წინადადებას მე დავეთანხმე. ამრიგად, 1935 წლის ბოლო გახდა ჩემი კონტრრევოლუციური მუშაობის განახლების მომენტად".

სხვა საქმეზე ბრალდებულმა ვეტექიმმა ლ. ი. ბონჩ-ბრუევიჩმა აჩვენა:

„1934 წლის თებერვალში პატიმრობიდან ჩემი განთავისუფლების შემდეგ, მე ხანგრძლივ თავს ვიკავებდი კონტრრევოლუციონერებთან კავშირის განახლებისაგან, თუმცა წინანდებურად ანტისაბჭოთა შეხედულებისა ვიყავი; მხოლოდ 1936 წ. მე ხელახლად შევიერთდი იმავე კონტრრევოლუციურ-მავნებლურ ორგანიზაციას, ე. ი. დავუკავშირდი დავით **ახმეტელს** და მისი მითითებებით ვაწარმოებდი მავნებლურ მუშაობას".

„დავით **ახმეტელთან** ჩემი კონტრრევოლუციური კავშირის განახლება 1936 წელს შემდეგ გარემოებებში მოხდა:

„1936 წ. ზაფხულზე, შვებულების გამოყენების მიზნით, მე წავედი ბათუმში; იქ ზღვის სანაპირო ბულვარზე შემხვდა დავით **ახმეტელი,** რომელიც იმ დროს მსახურობდა ა.-კ. რკინიგზის ვეტსანუბნის უფროსად ქ. ბათუმში. ჩვენ, როგორც ძველმა ნაცნობებმა, მაშინვე დავიწყეთ გულახდილი ბაასი პოლიტიკური ხასიათის საკითხებზე და, ვინაიდან ჩვენ ერთიდაიმავე ანტისაბჭოთა შეხედულებებისა ვიყავით, პირველსავე ბაასში **ახმეტელმა** განმიცხადა, რომ იგი ძველებურად განაგრძობს კონტრრევოლუციურ-მავნებლურ მუშაობას და ძველებურად არის საქართველოს მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის სისტემაში არსებული კონტრრევოლუციური ორგანიზაციის ერთერთი ხელმძღვანელი. ამის შემდეგ მან წინადადება მომცა მეწარმოებინა მავნებლური მუშაობა, რაზედაც მე თანხმობა განვუცხადე".

ამ საკითხის შესახებ სხვა საქმეზე ბრალდებულმა დ. ვ. **ახმეტელმა** აჩვენა:

„კონტრრევოლუციური მავნებლური ორგანიზაციის მუშაობის გაშლა პატიმრობიდან ჩვენი განთავისუფლების შემდეგ 1934 წელს შემდეგნაირად მოხდა: 1935 წელს, დაახლოებით თებერვალში ან მარტში, მე ქ. თბილისში, ლენინის ქუჩაზე, შემთხვევით შევხვდი პროფესორ **ი. ლ. ჯანდიერს.** იგი დაინტერესებული იყო იმით, თუ სად მუშაობენ განთავისუფლებული ვეტექიმები, რომლებსაც

(გაგრძელება იხ. მე-2 გვ.)

ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲓᲔᲞᲣᲢᲐᲢᲘᲡ ᲙᲐᲜᲐ

(ᲒᲐᲖᲠᲓᲔᲑᲘ)

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ᲑᲠᲐᲚᲓᲔᲑᲝᲓᲐᲗ მᲘᲜᲔᲑᲚᲝᲑᲐ. რამდენადაც საკითხი ეხებოდა ჩვენი კონტრრევოლუციური ორგანიზაციის მუშაობას, **ᲯᲐᲜᲓᲘᲔᲠᲘᲜᲐ** სთქვა, რომ ამაზე მას სორო იცქთან ლაპარაკი თავის ბინაზე. მეორე დღეს, როცა მი მიეკით მასთან ბინაზე, ი. ლ. **ᲯᲐᲜᲓᲘᲔᲠᲘᲜᲐ** დამიწყო გამოკითხვა, თუ როგორია ელნიშნული ვიტიქმების განწყობილება, რის კეთებას ვფიქრობთ ჩვენ მომავალში და როდესაც დარწმუნდა, რომ სახ. პოლიტსამმართველოში პატიმრობას ვერ შეიკეთებ ჩემი კონტრრევოლუციური შეხვედრისა, ბაასი ანტისაბჭოთა თემებზე გადაატანა ბოლოს პირდაპირ მომეცა წინადადება განმეგრძო ჩვენი კონტრრევოლუციური, ძირგამომთხრელი, მავნებელური მუშაობა საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ მეცხოველეობისა და ვეტერინარიის დარგებში. **ᲯᲐᲜᲓᲘᲔᲠᲘᲜᲐ** მითხრა, რომ დირექტორებს ის ძველებურად გასკეთებ ჩემი მეშვეობით, და რომ ამ მითითებების მისაღებად მე უნდა ვიარო მასთან ბინაზე. პროფესორი **ᲯᲐᲜᲓᲘᲔᲠᲘᲜᲐ** განსაკუთრებით ხაზს უსვამდა კონსპირაციის საჭიროებას და საკმარისად სთვლიდა, თუ აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით მე მივიდოდი მასთან 3—4 თვეში ერთხელ. **ᲯᲐᲜᲓᲘᲔᲠᲘᲜᲐ** მითხრა, რომ ის მხედველობაში იღებს იმ სიძნელეებს, რაც შემხდება მე ჩვენი კონტრრევოლუციური მავნებელური ორგანიზაციის სხვადასხვა აგენტზე გავალენტო წვერ ვიტიქმიმეობის ხელმძღვანელობის საქმეში. მან მთხოვა მიმეღო ყველა ღონისძიება კავშირის გასაბმელად და ამით უზრუნველმეყო ჩემი ხელმძღვანელობა ორგანიზებული მავნებლობისაგან.

პროფესორმა **ᲯᲐᲜᲓᲘᲔᲠᲘᲜᲐ** მირჩია მთავარი ყურადღება მიმექცია იმისათვის, რომ ჩემი კონტრრევოლუციური ორგანიზაციის თვითეულ წევრს ესმოდეთ ურეკეი რწმენა იმისა, რომ საჭიროა ძირგამომთხრელი მავნებელური მუშაობა; რაც შეეხება ჩვენებელური მუშაობის ფორმებსა და მეთოდებს, ამაზე საკმარისად იყო ნათქვამი წინათ, მით უმეტეს, რომ მათთვის, როგორც ძველი გამოცდილი ვიტიქმიბისათვის, ეს საქმაოდ გასაგებია.

ვიზიარებ რა პროფესორ **ᲯᲐᲜᲓᲘᲔᲠᲘᲜᲐ** მიზნდასახულობას, მე მას დავეთანხმე ჩვენდამოდი მავნებელურ მუშაობას სათავეში ვეტერინარიის დარგში, დამეკონა კავშირი ჩვენი მავნებელური ორგანიზაციის წევრ ვეტექიმებთან. კონსპირაციის მიზნით, მე ვერიდებოდი ფოსტით ურთიერთობას და გადაგზავნიტე მათთან მოლაპარაკება მიწერამოებინა პირადად შეხვედრის დროს".

ანალოგიურ ჩვენებას იძლევა სხვა საქმეზე პასუხისგებაში მიკიმეული ი. ლ. **ᲯᲐᲜᲓᲘᲔᲠᲘᲜᲐ**:

„მე სახ. პოლიტსამმართველოს ორგანოებმა დამპატიმრეს 1933 წელს; ბრალად მიდებოდა კონტრრევოლუციური - მავნებელური ორგანიზაცია ში მონაწილეობის მიღება. გამოძიების ქვეშ დავყავი 1934 წლამდე.

სახ. პოლიტსამმართველოში პატიმრობამ ვერ შეცვალა ჩემი კონტრრევოლუციური ანტისაბჭოთა ბუნება და მე საჭიროდ მიმაჩნია საბჭოთა ხელისუფლების დაღუპვა, საბჭოთა ხელისუფლების დამხობის დასაჩქარებლად მე დავიასახე ამოცანად: საბჭოთა ხელისუფლების დისკრედიტაცია მოსახლეობის თვალში, მოსახლეობის სხვადასხვა ფენებში ანტიაბჭოთა განწყობილების განვითარება; ამასთან ერთად ჩემს უშუალო მიზნის შედეგებად მავნებელურ-დივერსიული მუშაობა ზოოტექნიკის, აგრონომის, მეცხოველეობისა და ვეტერინარიის დარგებში.

ამ მიზნის მისაღწევად მე გადავწყვიტე დამეფორა კავშირი პატიმრობიდან განთავისუფლებულ კონტრრევოლუციური ორგანიზაციის წევრებთან და განმეახლებინა ჩემი მავნებელური მუშაობა". წინასწარი გამოძიებით გამოირკვა ავრეთვე, რომ, როგორც ზემოთთა აღნიშნული, კონტრრევოლუციურმა ორგანიზაციამ მეცხოველეობის დარგში შეჭიდროება კავშირი დაიჭირა მავნებელური ანტისაბჭოთა ტერორისტულ ორგანიზაციასთან და ამ უკანასკნელის დირექტივებით აწარმოებდა თავის დივერსიულ-მავნებელურ მუშაობას, რომელსაც უშუალოდ ხელმძღვანელობდნენ საქართველოს მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის მეცხოველეობის ფინ. **ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐ** და ამავე კომისარიატის სპეციალური სამმართველოს ყოფ. უფროსი, ამ საჭიროს ბრალდებული **ᲛᲐᲗᲔ ᲘᲝᲡᲔᲑᲘᲡ ᲫᲔ ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐ**.

„1933 წლის დასასრულ მე დამიძახა თავის კაბინეტში მიწათმოქმედების სახ. კომისარის ყოფ. მოადგილემ **ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐᲛ** და მითხრა, რომ მე მაწესებენ პასუხისმგებელ ადმინისტრატორად ეპიზოოტიის დარგში. მე უარი ვუთხარი და განვუცხადე, რომ ვერ დავიწყებ ამ სამუშაოს, მაგრამ **ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐ** წინადადება მომცა დავთანხმებულიყავი, თანაც მითხრა, რომ მან იცის ჩემი მავნებელური მუშაობა მეცხოველეობაში და ამიტომ მნიშვნელ ფაფანაშმდებობაზე. ამასთან **ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐᲛ** სთქვა, რომ იგი არის ძველი ტროცკისტი და ვანაჯრძობს ტროცკისტული მუშაობას, კერძოდ ძირგამომთხრელ მავნებელურ მუშაობას მეცხოველეობაში, რისი-თვისაც მას სჭირდება ხალხი, და წინადადება მომეცა შემესრულებინა ყველა მისი მავნებელური დავალება, თანაც გამაფრთხილა, რომ იმ შემთხვევაში, თუ მე არ დავთანხმებდობდი, ის მე გამისწორებდა. მე დავთანხმდი და შემდეგში მქონდა კავშირი მავნებლობის საქმეში **ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐᲡᲗᲐᲜ** და ვასრულებდი ყველა მის დავალებას".

ამავე საკითხის შესახებ ბრალდებული ვ. ᲨᲔᲜᲒᲔᲚᲘᲐᲛ აჩვენა:

„1934 წლის ზაფხულში თუ გაზაფხულის დამლევს **ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐ** დამიბარა მიწათმოქმედების სახკომისარიატში თავის კაბინეტში და მითხრა, რომ საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს მე დანიენ შეიგარ ჩუშენებოლის მოადგილედ დასაყენეთ საქართველოს მსხვილფეხა რქიან საქონელზე მოდებული ფილტვების ანთებასთან ბრძოლის ხაზით. ამ ბაასის დროს **ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐᲛ** განმიცხადა, რომ საქართველოში არსებობს კონტრრევოლუციური ორგანიზაცია, რომელშიც შედიან მთელი რიგი პასუხისმგებელი მუშაკები. ეს ორგანიზაცია აწარმოებს ბრძოლას სკ. კ. პ. (ბ)-ისა და საბჭოთა მთავრობის პოლიტიკის წინააღმდეგ, ამასთან **ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐᲛ** დაასახელა ამ ორგანიზაციის მონაწილედ თავისი თავი და მიწათმოქმედების ყოფილი სახ. კომისარი შ. **ᲛᲐᲗᲘᲐᲜᲘᲫᲔ**. შემდეგ **ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐ**, განაგრძო რა თავისი ბაასი ჩემთან, წინადადება მომეცი ჩემი მიეღინებინა დასაყენო საქართველოში გამომეყენებინა მეცხოველეობისათვის ზიანის მისაყენებლად, დაავადებული საქონლის ირსაწორი მკურნალობის გზით. **ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐᲡ** ამ წინადადებას მე დავეთანხმე".

ანალოგიურ ჩვენებას იძლევა ბრალდებული **Ვ. Თ. ᲑᲐᲚᲘᲫᲔ**.

„1934 წლის დამლევიდან მე ვეტექიმად ვეფუშაობდი წალენჯიხაზე. ერთხელ, თბილისში საქმიანობისა მიწათმოქმედების სახკომისარიატში მეელინების დროს, მე სამსახურის საქმეებზე შეეგიარე მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის საეკონომიკო სამმართველოს უფროსთან მათე **ᲙᲣᲢᲣᲑᲘᲫᲔᲗᲐᲜ**. სამსახურის საქმიანობე ლაპარაკეს პროცესში **ᲙᲣᲢᲣᲑᲘᲫᲔᲛ** მითხრა, რომ საქართველოში არსებობს და მუშაობს ვეტექიმებისაგან შემდგარი კონტრრევოლუციური მავნებელური ორგანიზაცია, რომელსაც თავის ამოცანად დასახული აქვს მეცხოველეობაში მავნებელური მუშაობა, საბჭოთა სახელმწიფოს ეკონომიკის ძირის გამოთხრა; ამასთან **ᲙᲣᲢᲣᲑᲘᲫᲔᲛ** წინადადება მომეცი მიმეღო მონაწილეობა აღნიშნულ ორგანიზაციის მუშაობაში. **ᲙᲣᲢᲣᲑᲘᲫᲔᲡ** წინადადებას მე დავეთანხმე და დავპირდი მას ხელის შეწყობას".

ბრალდებულმა **მ. ს. ᲙᲣᲢᲣᲑᲘᲫᲔ** მემარჯვენეთა კონტრრევოლუციურ ორგანიზაციაში თავისი მონაწილეობის შესახებ აჩვენა:

„მემარჯვენეთა კონტრრევოლუციურ ორგანიზაციაში მე ჩავბა საქართველოს, მიწათმოქმედების სახ. კომისარის ყოფ. მოადგილემ ვიქტორ პაველს-ძე **ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐᲛ**.

„ჩემი ჩაბმა კონტრრევოლუციურ ორგანიზაციაში მოხდა არა ერთბაშად, არამედ საკმაოდ ხანგრძლივი პერიოდის მანძილზე, რის განმავლობაშიც **ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐ** მამეშვებდა მე კონტრრევოლუციურ მიმართულებათ".

ამის შემდეგ **ᲙᲣᲢᲣᲑᲘᲫᲔ** გაშალა აქტიური ძირგამომთხრელი მუშაობა და დაიწყო ორგანიზაციისათვის ახალი წევრების შეგრიგება.

ბრალდებულმა ლ. ს. **ᲙᲘᲚᲐᲫᲔ** ამ საკითხის შესახებ აჩვენა:

„კონტრრევოლუციურ ორგანიზაციაში მე ჩავბა სახ. მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის საეკონომიკო სამმართველოს ყოფ. უფროსმა მათე სტეფანეს-ძე **ᲙᲣᲢᲣᲑᲘᲫᲔ**. 1936 წლის მაისში თავის სამსახურებრივ კაბინეტში".

ამგვარსავე ჩვენებას იძლევა ამ საქმეზე ბრალდებული **ნ. მ. ᲩᲘᲮᲚᲘᲫᲔ**:

„კონტრრევოლუციურ ორგანიზაციაში მე ჩავბა **ᲒᲐᲠᲐᲛᲘᲐ** სახ. მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის საეკონომიკო სამმართველოს ყოფ. უფროსმა მათე სტეფანეს-ძე **ᲙᲣᲢᲣᲑᲘᲫᲔ** 1936 წ. ივნისში".

ბრალდებული მ. ა. **ᲙᲐᲒᲐᲠᲚᲘᲪᲘᲐᲜ**, რომელიც კონტრრევოლუციურ ორგანიზაციაში ჩაბმული იყო 1931 წლის ლ. ნ. ლენინის მიერ, 1934 წ. ხელმეორედ იქნა ჩაბმული ბრალდებულ მ. ს. **ᲙᲣᲢᲣᲑᲘᲫᲔᲡ** მიერ, რომელიც მაშინ ყო საქართველოს „ᲘᲡᲘᲡ"-ს დირექტორი.

ბრალდებული კაგარლიცკი ამ თავის მეორედ ჩაბმის შესახებ იძლევა შემდეგ ჩვენებას:

„კონტრრევოლუციურ ორგანიზაციაში მე ჩავბა 1934 წელს „ᲘᲡᲘᲡ"-ს ყოფილმა დირექტორმა, ხოლო ამჟამად სახ. მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის საეკონომიკო სამმართველოს უფროსმა მათე სტეფანეს-ძე **ᲙᲣᲢᲣᲑᲘᲫᲔ**.

„მე ვიყავი **ᲙᲣᲢᲣᲑᲘᲫᲔᲡ** სამსახურებრივ კაბინეტში „ᲘᲡᲘᲡᲨᲘ", სადაც ჩვენ ერთად ვმოწამობდით. **ᲙᲣᲢᲣᲑᲘᲫᲔ** მაკრთა, რომ არსებობს ორგანიზაცია, რომელსაც, როგორც მე ეს ძაბნინ ვაგიგე, ხელმძღვანელობენ მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის ხელმძღვანელი მეშაკები", ამრიგად ვამორკვეულია, რომ მემარჯვენეთა კონტრრევოლუციური ტერორისტული ორგანიზაცია თამაშობდა აქტიურ, ხელმძღვანელი როლს მეცხოველეობის დარგში წარმოებულ მავნებელურ მუშაობაში.

მავნებლობა მეცხოველეობაში მიზნად ისახავდა მოსახლეობის სასურსათო მომარაგების გაუარესებას და კოლმეურნეობას, კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებისათვის ძირის გამოთხრას და საბჭოთა ხელისუფლების მიმართ უკმაყოფილების პროგვიკაციულ გამოწვევას; მავნებლობა მიმდინარეობდა ისეთი ხასიათ, როგორიც არის საქონლის მკურნალობისა და ვეტერინარულ-სანიტარული მომსახურების ჩაშლა, პროფილაქტიკურ და ეპიზოოტიის საწინააღმდეგო ღონისძიებათა ჩაშლა, ეპიზოოტიის, მეტადრე ბუნაგე გადმდები ეპიზოოტიის, განსაკუთრებ გავრცელება, ისეთი არაავქტიური ბიოპრეპარატების დამზადება, რომლებიც არ უზრუნველყოფდნენ ავადმყოფი საქონლის მკურნალობას, მეცხიერული მოშაობის ჩაშლა, მოსახლეობისა და არმიის მომარაგება ცუდი ხარისხის მოწამლული ხორცით.

სხვა საქმეზე ბრალდებულმა დ. ვ. **ᲐᲑᲐᲛᲔᲚᲘᲫᲔ**, კონტრრევოლუციურ ორგანიზაციის აღმოშნული ამოცანების შესახებ აჩვენა:

„მე პროფ. ი. ლ. **ᲯᲐᲜᲓᲘᲔᲠᲘᲜᲐᲒᲐᲜ** მივიღე და სხვადასხვა დროს გადავიარ კონტრრევოლუციური ორგანიზაციის მონაწილეობს შემდეგი დარეკრეტებები:

1. გაიშალოს ანტისაბჭოთა მუშაობა ვეტექიმების ახალგაზრდა კადრებს შორის;

2. მოეწყოს ადგილობრივი ბაზრის მომარაგება ცუდი ხარისხის, გაჭუჭყიანებული და ბაქტერიებით მოწამლული ხორცით;

3, ყოველნაირად დეზორგანიზებულ იქნას საერთო ხასიათის სანიტარული და პროფილაქტიური ღონისძიებები;

4. ვეტექიმების ჩაბმა მავნებლობაში ხდებოდეს იმ ვარაუდით, რომ მავნებლობით მოცულ იქნას საქართველოს სვეტერინარო სტ. მის ყველა ძირითადი უბანნი;

5. ყველა საშუალებით ჩაიშალოს და დაბრკოლეს მეცხოველეობის პრობლემის გადაწყვეტა და საქართველოში მეცხოველეობა მეცხოველეთა ფალიანობისა და ბაქტერიებით მოწამლული ხორცით;

6. დაინერგოს არმიაში საცხენო შემადგენლობის გადაადგილი სნეულებანი, როგორც მაგ. ქოთაო, იმ ანგარიშით, რომ ქოთაო გავრცელებულ იქნას წითელარმიელთა შორისაც.

7. პროფესორმა ი. ლ. **ᲯᲐᲜᲓᲘᲔᲠᲘᲜᲐ** წინადადება მისცა, იმ შემთხვევისათვის, თუ მოხდება სსრ კავშირისა და კაპიტალისტურ ქვეყნებს შორის შეიარაღებული კონფლიქტი, ვეფფილიყავით მზად ისეთი ეპიზოოტიური სნეულებათა საყოველთაო გავრცელების ორგანიზაციისათვის, როგორიცაა მაგ. ქოთაო, ცემბირის წყლული, ლარინგიტი და მსხვილფეხა რქიანი საქონლის ჭირი, ცხვრების ყვავილი და სხვ.

პროფესორმა **ᲯᲐᲜᲓᲘᲔᲠᲘᲜᲐ** წინადადება მომეცი მიმეღინა ბაქტერიოლოგიური დიფერსიული გამოყენებისათვის და მავნებლობა უმთავრესად მიმართული ყოფილიყო ჯანსაღი პირუტყვის დაავადებისაკენ, ჭირის, ყვავილის, თურქულის და სხვა მოარული ცოცხალი ბაქტერიებით.

ბრალდებული **ი. ლ. ᲯᲐᲜᲓᲘᲔᲠᲘᲜᲐ** თავისი დიფერსიულ-მავნებელური მუშაობის შესახებ იძლევა შემდეგ ჩვენებას:

„1935 და 1936 წლებში ჩემი დავალებით გატარებული ბაქტერიოლოგიური დიფერსიის მიზნით იყო ეპიზოოტიურ სნეულებათა გავრცელება მსხვილფეხა რქიან საქონელს შორის, ფვრილფეხა რქიან საქონელს შორის, ღორებსა და ცხენებს შორის, ავრეთვე გავრცელება ჭირისა რქიან საქონელში, სეპტიკემიისა — ღორებში, ქოთაოისა — ცხენებში, პიროპლაზმოსა — ცხვრებში და ბაციოლარული ფალიკათისა— ზინაურ ფრინველებში. ბაქტერიოლოგიური დიფერსიის გატარების რაიონები იყო: ბაშკიჩეთის, ყარაპჩაის რაიონები. „სვეილ მთების" რაიონი, ქვეა, ზაშკა და საერთოდ ჯანაზეთის და ახალქალაქის მთების საზოფლო სიაალაფო ადგილები. დიფერსია მდგომარეობდა იმაში, რომ გაძლიერებული ყოფილიყო ეპიზოოტიური დაავადებანი იმენტიტის მეშინე პირუტყვის რიცხვის შემცირების გზით. ამისათვის არ ხდებოდა ბოლოანი აცრა, და ის ალა ხდებოდა, კეთდებოდა ოფარგისა, ძველი და აქტივის ხმრივ შესულებტებელი ბიოპრეპარატები, რის შედეგად ეპიზოოტიები ძლიერდებოდა და ვრცელდებოდა. დაბოლოილი საქონლის ლეში კი არ იწვებოდა, არამედ ინარხებოდა მიწაში ისე, რომ ნაწერძლიები დროის განმავლობაში იგი სხვადასხვა ავადმყოფობის ერის ჰქმნიდა. პიროპლაზმოზის მხრივ დიფერსიული მუშაობა იმაში მდგომარეობდა, რომ დაგვინაბეთ გიერეკათ საქონელი საზამთრო სამოვრების დასაბარ რაიონებიდან საზოფლოლონსამთო სამოვრებზე, რაც იწვევდა პიროპლაზმოზის დიდათ გავრცელებას. ბაციოლარული ფალარათისა და სეპტიკემიის შემთხვევაში არაეფექტური ზომები არ ყოფილა მიღებული დაავადებული ცხოველების საბოლოოდ ალიკვიდირებისა, რის გამო ავადმყოფობა ვრცელდებოდა. არავითარი ბრძოლა არ ყოფილა ცხვრების ტფილის ჭიის წინააღმდეგ, რაც ხელს უწყობდა საქონლია გაწყვეტას.

ქოთათი დაავადების გასაფრთხილებლად მეცხოველეობაში ქმნილათ დიფერსიული მეშობა ეროეკი არმიის კავალერიის ნაწილებში, მაგრამ, როგორც დ. ვ. **ᲐᲑᲐᲛᲔᲚᲘᲫᲔ** მომახსენა, ამნ ვერ მოახერხა ამ მუშაობის მოგვარება 1935 და 1936 წლებში, საჭირო კავშირის უჭირნლობის გამო.

მეცხოველეობის დარგში ჩატარებული დიფერსიული მუშაობის შედეგები ისახავდა მოსახლეობის სასურსათო მომარაგების გაუარესებას და კოლმეურნეობას, კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებისათვის ძირის გამოთხრას და საბჭოთა ხელისუფლების მიმართ უკმაყოფილების პროგვიკაციულ გამოწვევას; მავნებლობა ისეთი ხასიათ, როგორიც არის საქონლის მკურნალობისა და ვეტერინარულ-სანიტარული მომსახურების ჩაშლა, პროფილაქტიკურ და ეპიზოოტიის საწინააღმდეგო ღონისძიებათა ჩაშლა, ეპიზოოტიის, მეტადრე ბუნაგე გადმდები ეპიზოოტიის, განსაკუთრებ გავრცელება, ისეთი არაავქტიური ბიოპრეპარატების დამზადება, რომლებიც არ უზრუნველყოფდნენ ავადმყოფი საქონლის მკურნალობას, მეცხიერული მოშაობის ჩაშლა, მოსახლეობისა და არმიის მომარაგება ცუდი ხარისხის მოწამლული ხორცით.

ბრალდებულმა ლ. ს. **ᲙᲘᲚᲐᲫᲔ** ამ საკითხის შესახებ აჩვენა:

„კონტრრევოლუციურ ორგანიზაციაში მე ჩავბა სახ. მიწათმოქმედების სახ. კომისარიატის საეკონომიკო სამმართველოს ყოფ. უფროსმა მათე სტეფანეს-ძე **ᲙᲣᲢᲣᲑᲘᲫᲔ**".

„Შ. **ᲛᲐᲗᲘᲐᲜᲘᲫᲔᲛᲐ** დამავალა დამეკონტროლებინა გეგმები მეცხოველეობის დარგში და დამეყენებინა ისინი ადგილებამდე, მაგრამ არ გამეტარებინა ღონისძიებები მათი ცხოვრებაში განხორციელების უზრუნველსაყოფად, ე. ი. ჩავშალა ისინი. კონკრეტულად ჩვენს ამოცანას შეადგენდა სიძნელეების შექმნა საქართველოს სოფლის მეურნეობაში და ამით მთელ მოსახლეობაში, უმთავრესად კი

ს ა ბ რ ა ლ დ ე ბ ო დ ა ს კ ვ ნ ა

(გ ა გ რ ძ ე ლ ე ბ ა)

ლას უქადის წითელი არმიის ცხენთა შემადგენლობის რემონტის გეგმას".

ბრალდებულმა **ბასილიამ**, რომელიც დაპატიმრებამდე მუშაობდა წალკის რაიონში ვეტერინარულ ექიმად, თავისი მავნებლური მუშაობის შესახებ ქოთაოს გავრცელებაში 1936—37 წ.წ. აჩვენა:

„რაიონის ყველა ცხენის სულობრივი შემოწმებისას მალეინზე მე აღმოვაჩინე 4 მალეინიანი ცხენი, რომლებიც, ქოთაოს კლინიკური ნიშნების აღმოჩენის შემთხვევაში, ავადმყოფობის გავრცელების წინააღმდეგ გარანტიის მისაღებად, გამოსყიდული უნდა ყოფილიყო, პატრონისგან მიწსახკომის ხარჯით და განცალკევებული ყო განსაკუთრებულ მალეინურ მეურნეობებში. მავნებლური მოსაზრებებით ეს ოთხი სული ჩემს მიერ დატოვებულ იქნა პატრონთან დაავადების გამოწვევის მიზნით".

ქოთაოსთან ბრძოლაში მავნებლობის შესახებ ბრალდებულმა **გ. ყ. მახარაშვილმა** აჩვენა:

„...1931 წელს საჭირო იყო ჩაგვეტარებინა საბჭოთა მეურნეობებსა, კოლმეურნეობებსა, ინდივიდუალურ მეურნეობებსა და სამხედრო ნაწილებში ცხენების სულადობის გამოკვლევა იმის გამოსარკვევად, თუ რამდენად დაავადებული იყვნენ ცხენები ქოთაოთი. მე შევუთანხმდი **ცინცაძესა და ახმეტელს** და უკანასკნელი კი — მუშურ-გლეხურ წითელ არმიაში მოქმედ მავნებლურ ორგანიზაციას **გრიგოროვისა და ფარეიშვილის** სახით და გადავწყვიტეთ ჩაგვეშალა ეს მუშაობა, რაც შესრულებულ იქნა კიდეც. მე ჩავშალე გამოკვლევა ქალაქ ქუთაისში, ბაღდათის და სენაკის რაიონებში. აღმოსავლეთ საქართველოში — ქ. თბილისსა და გორის რაიონში საგამოკვლევო მუშაობა ჩაშალა **გ. ზაუტაშვილმა**, ხოლო არმიაში — **გრიგოროვმა და ფარეიშვილმა**.

ამ მუშაობის ჩაშლით კონტრრევოლუციური მავნებლური ორგანიზაცია თავის მიზნად ისახავდა გაევრცელებინა ცხენის სულადობის ქოთაოთი დაავადება სოფლებსა და არმიაში და ამით მიეღწია წითელი არმიის ბრძოლისუნარიანობის შემცირებისათვის. ამას გარდა, ქოთაო ძალიან საშიშია არა მარტო ცხენებისათვის, არამედ ადამიანებისთვისაც".

კონტრრევოლუციურმა ორგანიზაციამ, მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვის არსებული სულადობის ზრდის შეფერხებისა და შემცირების მიზნით, ფართოდ გაავრცელა პირუტყვის საშიში დაავადება — ბრუცელოზი (ინფექციური აბორტი).

ამ საკითხზე ბრალდებულმა **მ. დ. კორძახიამ** აჩვენა:

„...მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვის ხაზით მავნებლობა გამოიხატებოდა იმაში, რომ განზრახ ვავრცელებდით ბრუცელოზს, დაავადებას, რომელიც იწვევს აბორტებს, ამცირებს სულადობის ზრდას, ამცირებს პროდუქტიულობას, აგრეთვე გადაედება ხოლმე ადამიანებს მალტის ციებ-ცხელების სახით.

ამ დაავადების წინააღმდეგ ფაქტიურად არავითარი ბრძოლა არ სწარმოებდა, მიუხედავად იმისა, რომ ბრუცელოზით დაავადებული იყო საქართველოს საჯიშე მეცხოველეობის ყველა საბჭოთა მეურნეობა, რაც წარმოადგენდა იმ მავნებლობის შედეგს, რომელსაც ჩვენი კონტრრევოლუციური ორგანიზაცია ატარებდა.

ბრუცელოზის წინააღმდეგ ბრძოლის ძირითად საშუალებას წარმოადგენს ჯანსაღი მოზარდეულის გამოზრდა, რის მიღწევაც შეიძლებოდა 2-3 წლის განმავლობაში და ჯანსაღი მოზარდეულის სულადობის ხარჯზე განდევნა საბჭოთა მეურნეობიდან ბრუცელოზით დაავადებული ძველი პირუტყვისა. საქართველოს მეცხოველეობის საბჭოთა მეურნეობები ასეთ მუშაობას არ აწარმოებდნენ, — არ ხდებოდა მოზარდეულის იზოლაცია, იგი ძველ ავადმყოფ პირუტყვთან ერთად იმყოფებოდა და მასაც ეს სენი ემართებოდა.

ცალკეულ საბჭოთა მეურნეობებში აბორტების პროცენტი ჯეშიან ძროხებს შორის 20 პროცენტს აღწევდა.

ბრუცელოზისაგან ძროხების აბორტირებას საბჭოთა მეურნეობები მეტწილად განზრახ მალავდნენ და ანგარიშგებაში არ უჩვენებდნენ".

„...გვარამია განზრახ, საკოლმეურნეო პირუტყვს შორის ბრუცელოზის გავრცელების მიზნით, ყოველწლიურად 1933 წლიდან დაწყებული 1937 წლამდე, ანაწილებდა კოლმეურნეობებს შორის საჯიშე მოზვრებს საქართველოს მეცხოველეობის იმ საბჭოთა მეურნეობებიდან, რომლებიც ბრუცელოზით იყვნენ დაავადებული. ბაშკიჩეთის საბჭოთა მეურნეობიდან კოლმეურნეობებს შორის განაწილებული იქნა დაახლოებით 40 მოზვერი, ბოგდანოვკის საბჭოთა მეურნეობიდან — დაახლოებით 30, ციხისჯვრის საბჭოთა მეურნეობიდან — 24 და ნორიოს საბჭოთა მეურნეობიდან — 6-8 სული. ყველა ეს საბჭოთა მეურნეობა დაავადებული იყო ბრუცელოზით.

ამას გარდა, **გვარამია** მავნებლური მიზნით ნებართვას იძლეოდა გაერეკათ ბრუცელოზით დაავადებული და ამ მხრივ საეჭვო პირუტყვი საზაფხულო საძოვრებზე, რითაც აგრეთვე ხელს უწყობდა ბრუცელოზის გავრცელებას საკოლმეურნეო და ერთპიროვნულ გლეხთა პირუტყვს შორის. ბრუცელოზით დაავადებული პირუტყვი, როდესაც მას საზაფხულო საძოვრებზე მიერეკებოდნენ, გზაში ავრცელებდა სენს და, გაერეოდა რა ჯანსაღ პირუტყვში, მასაც გადასდებდა ამ სენს".

ბრალდებულმა **ვ. თ. ბასილიამ** ამ საკითხზე მისცა შემდეგი ჩვენება:

„...ძროხების ინფექციური აბორტი. ამ შემთხვევაში ჩატარებული მავნებლობა მიზნად ისახავდა გამოეწვია ამ სახის დაავადების ხელოვნურად გავრცელება აქედან გამომდინარე ყველა შედეგით — აბორტების გამოწვევა, რძის პროდუქტების შემცირება და ა. შ.

ეს სენი საქართველოში შემოტანილ იქნა ჩრდილო-კავკასიიდან და უკრაინიდან უკონტროლოდ შემოყვანის შედეგად, აგრეთვე იმის გამო, რომ განზრახ იძენდნენ ინფექციური აბორტით დაავადებულ პირუტყვს. მაგალითად, 1931 წელს ვეტექიმმა **ცინცაძემ** შეისყიდა ინფექციური აბორტით დაავადებული ძროხები და ჩამოიყვანა საქართველოში **ახმეტელის** დასტურით და თანხმობით. რადგან დღემდე ამ ავადმყოფობის წინააღმდეგ არ არის აღმოჩენილი სამკურნალო საშუალებანი, საჭირო იყო სასტიკი საკარანტინო და სხვა პროფილაქტიკური ზომების დაცვა, როგორც საქართველოში ჩამოყვანილი პირუტყვის ადგილზე მიყვანისას, ისე ამ პირუტყვის რაიონიდან რაიონში გადაყვანის დროს.

საქართველოს მიწსახკომის ვეტსამმართველოს ყოფილმა უფროსმა **ახმეტელმა** მავნებლური მიზნებით ეს ზომები არ გაატარა. მავნებლობის შედეგად, მთელი რიგი საბჭოთა მეურნეობები, აგრეთვე საკოლმეურნეო-სასაქონლო ფერმები, რომლებსაც ჰყავდათ კულტურული მეწველი პირუტყვი, დაავადებულ იქნა ინფექციური აბორტით. დაავადების გავრცელებას შედეგად მოჰყვა აბორტების დიდი რაოდენობა, წველადობის შემცირება და ჯოგის საკუთარი ნამატით რემონტის შეფერხება. ზოგიერთ საბჭოთა მეურნეობაში იყო ინფექციური აბორტით დაავადებული ძროხები 25 პროცენტამდე".

ეს დაადასტურა თავის ჩვენებებში აგრეთვე ბრალდებულმა **გ. ყ. მახარაშვილმა**.

„... ჩემი და **ახმეტელის** დაჟინებითი მოთხოვნით 1932 წელს ჩრდილო-კავკასიიდან და უკრაინიდან საბჭოთა მეურნეობებისათვის ჩამოყვანილ იქნა მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვი, რომელიც დაავადებული იყო ინფექციური აბორტით და ვაგინიტით. ამ მავნებლური ღონისძიებით ზემოთაღნიშნული ავადმყოფობანი გავრცელებულ იქნა საქართველოს რაიონებში, სადაც გაიგზავნა შესყიდული პირუტყვი. ეს ავადმყოფობანი ფართოდ გავრცელდა და პირდაპირ მძვინვარებდა, დიდ ზარალს აყენებდა რა მეურნეობებს".

ხელოვნურად, მავნებლური მიზნით ვრცელდებოდა რქიან პირუტყვს შორის თურქული დაავადება, რასაც მწყობრიდან გამოყავდა მუშა-პირუტყვი და მკვეთრად აუარესებდა პროდუქტიული პირუტყვის ხარისხს.

როგორც ბრალდებულმა **მ. ხ. კუტუბიძემ** აჩვენა:

„...თურქული, რომლის ეპიდემიამ 1932 წლის შემდეგ საქართველოში პირველად იფეთქა 1936 წლის აგვისტოში, შემოტანილ იქნა თურქეთიდან თავდაპირველად ადიგენის რაიონში საზღვრის განაპირა საძოვრებზე მყოფი პირუტყვის მიერ, ხოლო შემდეგ თბილისში ხორცკომბინატში თურქეთის საიმპორტო პირუტყვის მიერ. ამ პუნქტებიდან (ადიგენი, ხორცკომბინატი) თურქული თითქმის მთელს რესპუბლიკაში გავრცელდა.

ამის მიზეზი იყო ის, რომ მიწსახკომმა, **გვარამიას** სახით, არავითარი ზომები არ მიიღო თურქულის ლიკვიდაციისათვის დაავადებულ პუნქტებში.

გვარამიამ მთავრობის კომისიის მუშაობით, რომელიც სახკომსაბჭომ გამოჰყო თურქულთან ბრძოლის ჩასატარებლად, გაატარა მავნებლური ინსტრუქცია, რომელიც რაიონულ ექიმებს წინადადებას აძლევდა ჯანსაღი პირუტყვის აცრას (თურქულთან ბრძოლის ერთადერთი საშუალება) შესდგომოდნენ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ რაიონში დაავადებული იქნებოდა პირუტყვის 50 პროცენტი. ეს ღონისძიება თურქულთან ბრძოლის დაგვიანებისა და მისი საქართველოში გავრცელების ძირითადი მიზეზი იყო.

ლუქსემბურგის, ბორჩალოს, ყარაიას რაიონებში თურქულის გავრცელებაში არც თუ მცირე როლი ითამაშა თბილისის კომბინატის მთავარი ვეტექიმის მაჭავარიანის სახით, რომელმაც თურქულით დაავადებული 7 მოზვერი გადაცვალა ლუქსემბურგის რაიონის კოლმეურნეობის ხარებში".

ამ საკითხზე **ვ. პ. გვარამიამ** უჩვენა:

„1936 წელს გაჩნდა თურქული. თავდაპირველად თურქული გაჩნდა თბილისის რაიონში. თურქული შემოტანილ იქნა თურქეთიდან საიმპორტო პირუტყვის მიერ, ხოლო ადიგენში — თურქეთის საზღვრით.

სასაკლაოს ადმინისტრაციამ არ მიიღო ზომები თურქეთის საიმპორტო პირუტყვის იზოლირებულად მიღებისათვის, ყველა სანიტარულ-ვეტერინარული წესების დაცვით, და ამიტომ თურქული გავრცელდა თბილისის რაიონში.

საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა თავისი გადაწყვეტილებით დაუყოვნებლივ შეჰქმნა კომისია **გ. ა. მგალობლიშვილის** თავმჯდომარეობით, ჩემი და სხვების შემადგენლობით. **გ. ა. მგალობლიშვილს** ერთხელაც კი არ მოუწვევია კომისია, რომ გადაგვეწყვიტა თურქულთან ბრძოლის ერთი პრინციპული საკითხი — დავდგომოდით პასიურ გზას, ე. ი. დაავადებული პუნქტების კარანტირებას, თუ აქტიურ გზას, ე. ი. დაუყოვნებლივ მოგვეხდინა აცრა სახიფათო ზონებში, რათა ცხოველებში გამოგვემუშავებინა იმუნიტეტი და მოგვესპო თურქული. ამ საკითხის გადაჭრა მან — **მგალობლიშვილმა** — შეგნებულად გააჭიანურა გაზაფხულამდე, და ამ ხნის განმავლობაში თურქული მთელს აღმოსავლეთ საქართველოში გავრცელდა, რამაც ჩაშალა საგაზაფხულო თესვის კამპანიის ნორმალურად ჩატარება, აგრეთვე ჩაშალა ხორცის ჩაბარება და აქ-

დან — ქალაქების, პირველ რიგში არმიის მომარაგება".

თურქულის განზრახ გავრცელების შესახებ ბრალდებულმა **ვ. თ. ბასილიამაც** აჩვენა:

„...რქიანი პირუტყვის თურქულის შესახებ. ავადმყოფობა თავის დროზე ძლიერ გავრცელდა საქართველოში. მავნებლობა, რაც მე და **მახარაშვილმა** 1931 წელს გავწიეთ თურქულის საწინააღმდეგო ღონისძიებათა დარგში, მიზნად ისახავდა საკარანტინო ზომების დაუცველობის გზით ხელი შეეწყო მისი სწრაფი გავრცელებისათვის და ამით მწყობრიდან გამოეყვანა დიდძალი ცხოველი. კერძოდ, თურქული დიდად გავრცელდა 1931 წელს დასავლეთ საქართველოში — ლანჩხუთის, ქობულეთის და სხვა რაიონებში".

ეს დასტურდება **გ. ყ. მახარაშვილის** ჩვენებით:

„...1929-30 წლებში მე შევაფერხე ბრძოლა თურქულთან. ამის გამო ავადმყოფობა გაჭიანურდა, რაც დაეტყო პირუტყვის პროდუქტულობას, გამოიწვია მუშა-პირუტყვის დაუძლურება და იწვევდა სასოფლო - სამეურნეო სამუშაოთა ჩაშლას. პირუტყვის პატრონებს ჩვენ არ ვაძლევდით სადეზინფექციო საშუალებებს ავადმყოფობის რაც შეიძლება სწრაფი ლიკვიდაციისათვის საჭირო ზომების მისაღებად".

მავნებლური ორგანიზაცია ავრცელებდა ტუბერკულოზით დაავადებას მსხვილფეხა რქიან პირუტყვში, რათა გამოეწვია მოსახლეობის დაავადება რძის პროდუქტების საშუალებით.

ბრალდებულმა **ვ. თ. ბასილიამ** ამ საკითხზე აჩვენა შემდეგი:

„**მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვის ტუბერკულოზი.** მავნებლური მუშაობა, რომელიც ამ დაავადებას ეხება, მიზნად ისახავდა ტუბერკულოზის გავრცელებას მსხვილფეხა რქიან პირუტყვში და ცხოველთა სულადობის შემცირებას. ტუბერკულოზით დაავადებული იყო, უმთავრესად, შემოყვანილი, კულტურული პირუტყვი. ამასთან დაკავშირებით, საჭირო იყო გამოგვეყვანა ეს პირუტყვი საკოლმეურნეო-სასაქონლო ფერმებში, აგრეთვე საქართველოს კურორტებში და ქ. თბილისში მყოფი პირუტყვი, რაც ეკუთვნოდა არტელებს და ერთპიროვნულ მეურნეებს, რომელნიც კურორტებსა და თბილისის მოსახლეობას რძის პროდუქტებით ამარაგებდნენ.

მავნებლური მიზნებით ეს გამოკვლევა დავით **ახმეტელმა** არ ჩაატარა.

მავნებლობის შედეგად გამოურკვეველი დარჩა ტუბერკულოზით დაავადებული მეწველი ძროხების რაოდენობა. ამგვარად, ერთი მხრივ რჩებოდა კერები ტუბერკულოზის ინფექციისა, რომელიც ჯანსაღი პირუტყვის დანარჩენ ნაწილსაც ედებოდა, და მეორე მხრივ — მოსახლეობა ხმარობდა ტუბერკულოზიანი პირუტყვისაგან მიღებული რძის პროდუქტების განსაზღვრულ პროცენტს, რაც, რა თქმა უნდა, მოსახლეობაში ტუბერკულოზით დაავადებას იწვევდა".

გარდა მავნებლური მუშაობისა მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვის, ცხენებისა და ღორის სულადობის მოსასპობად, კონტრრევოლუციური ორგანიზაცია აქტიურ მავნებლობას ეწეოდა მეცხვარეობაშიც. ყვავილით ცხვრების დაავადების ხელოვნური გავრცელების შესახებ ბრალდებულმა **მ. დ. კორძახიამ** აჩვენა:

„1933 წელს მე გადამიყვანეს საქართველოს მიწსახკომის სავეტერინარო სამმართველოში გამსვლელი ვეტექიმის თანამდებობაზე. მე დამაკისრეს მუშაობა საქართველოს რაიონებში. აქ **ახმეტელმა** მომცა დავალება ჩამეშალა ღორებისათვის ციმბირის ჭირის და ცხვრებისათვის ყვავილის აცრის გეგმები. ეს დავალება მე შევასრულე.

მივდიოდი რა რაიონებში ასაცრელად, მე **ახმეტელის** დავალებით განზრახ მიმქონდა შრატის მცირე რაოდენობა და ვახდენდი არასაყოველთაო, არამედ ნაწილობრივ აცრას. ასე, მაგალითად, თუ საჭირო იყო 200 სული პირუტყვის აცრა, მე ვუცრიდი 50 სულს, ან ერთ სოფელში მოვახდენდი აცრას, მეორეში კი სრულიად აუცრელად ვტოვებდი, რის შედეგად ჩატარებული მუშაობა ყოველგვარ მნიშვნელობას ჰკარგავდა. ასეთი მავნებლური აქტები ჩატარებულ იქნა სიღნაღის რაიონში ცხვრებისათვის ყვავილის აცრის დროს და სხვა რაიონებში".

ამაზევე ბრალდებულმა **გ. ყ. მახარაშვილმაც** აჩვენა:

„...ცხვრების ყვავილის წინააღმდეგ პროფილაქტიკური აცრა არ სწარმოებდა, ხოლო თუ ტარდებოდა, ეს მას შემდეგ, რაც ცხვრები ნატურალური ყვავილით ავადდებოდნენ. აცრა ტარდებოდა უვარგისი ვაქცინით, რომელიც არა თუ არ იძლეოდა საჭირო ეფექტს, არამედ, პირიქით, კიდევ უფრო უწყობდა ხელს ეპიზოოტიის გავრცელებას და სპობდა მთელ მოზარდეულს და დედაცხვრების ნაწილს.

ასეთი აცრა ჩატარდა 1932 წელს სამტრესტის მეცხვარეობის საბჭოთა მეურნეობებში — „უდაბნოში", შირაქში მავნებლური ორგანიზაციის წევრის **ცინცაძის** ხელმძღვანელობით. ამის შედეგად დაიღუპა რამდენიმე ათასი სული.

ბრალდებულმა **ვ. თ. ბასილიამ** თავისი ჩვენებით დაადასტურა მავნებლური მუშაობა ცხვრის ყვავილის ხელოვნურად გავრცელების დარგში:

„ცხვრის ყვავილის წინააღმდეგ ბრძოლაში 1931-32 წლებში გაწეული მავნებლური მუშაობის წყალობით, ეს ავადმყოფობა ხანგრძლივი პერიოდის მანძილზე, დაახლოებით 1-1½ წლის განმავლობაში, არ ყოფილა ლიკვიდირებული და ჰღუპავდა ცხვრის სულადობას სიღნაღის, თელავის და საქართველოს სხვა რაიონებში.

(დასასრული იხ. მე-4 გვ.)

ს ა ბ რ ა ლ დ ე ბ ო დ ა ს კ ვ ნ ა
(დ ა ს ა ს რ უ ლ ი)

ტიკული შედეგი და კურდღლის სულადობის დაღუპვა გრძელდებოდა, ხოლო მეკურდღლეობის საბჭოთა მეურნეობები ლიკვიდირებული იქნა".

ამას აღიარებს თავის ჩვენებებში აგრეთვე ამ საქმეზე ბრალდებული მ. ა. კაგარლიცკი, რომელიც დაპატიმრებამდე მუშაობდა „ვესის" დირექტორის მოადგილედ სამეცნიერო ნაწილში:

„ლეონიძემ მომცა დავალება მეწარმოებინა მავნებლური მუშაობა მეფრინველეობასა და მეკურდღლეობაში — იმ დარგებში, სადაც მეცნიერულ მუშაობას „ვესში" მე ვაწარმოებდი.

იმ დროს მეკურდღლეობა და მეფრინველეობა ის იყო ახლად ინერგებოდა კოლმეურნეობებში, აგრეთვე ჩამოყალიბებული იქნა ორი საბჭოთა მეურნეობა: ბაკურიანისა და მონკავშირისა დრეიძეში.

ძირითადად ჩემი მავნებლური მუშაობა მდგომარეობდა კურდღლების დაავადებათა მკურნალობის მეთოდების დამუშავების ჩაშლაში, იმაში, რომ არ ვღებულობდი სათანადო ზომებს დაავადებათა წინააღმდეგ საბრძოლველად იმ მეურნეობებში, სადაც მე მივდიოდი, და არასწორ დიაგნოზებს ვაძლევდი იმ მასალების მიხედვით, რომლებიც ლაბორატორიაში შემოდიოდა დაავადებათა გამოსარკვევად".

„აღნიშნული მავნებლური მუშაობის ჩატარებას ხელს უწყობდა ის გარემოება, რომ ჩრდილოკავკასიიდან ჩამოყვანილი კურ-

[...]

ვუშვებდი სუსტი აქტივობის შრატს ზუსტი ტიტრის უქონლად, მე მივაღწიე იმას, რომ პირუტყვის აცრის დროს შრატი არ იძლეოდა ან თითქმის არ იძლეოდა არავითარ შედეგს ჰემორაგიული სეპტიცემიის ეპიზოოტიასთან ბრძოლაში".

„გარდა ჰემორაგიული სეპტიცემიის საწინააღმდეგო შრატისა, ექსპერიმენტული ვეტერინარიის სახელმწიფო ინსტიტუტი ამზადებდა აგრეთვე კულტურას მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვის ფილტვების მმუსრავი ანთების საწინააღმდეგოდ იმ ეპიზოოტიის საწინააღმდეგოდ, რომელიც ფართოდაა გავრცელებული საქართველოში და უდიდეს ზიანს აყენებს მეცხოველეობას. როგორც ცნობილია, მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვის ფილტვების მმუსრავი ანთება მწვავედ - გადამდები დაავადებაა და მის წინააღმდეგ ბრძოლის ერთადერთი საშუალებაა ჯანსაღი პირუტყვის გამაფრთხილებელი აქტიური აცრა.

მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვის ფილტვების მმუსრავი ანთების საწინააღმდეგო კულტურის დამზადება ექსპერიმენტული ვეტერინარიის სახელმწიფო ინსტიტუტში კუტუზიძემ დააკისრა მის მიერ კონტრრევოლუციურ დივერსიულ - მავნებლურ ორგანიზაციაში ჩაბმულ საყვარელიძეს (მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვის ლაბორატორიის გამგეს).

საყვარელიძე მავნებლური მიზნით ფუშავდა კულტურის თავის დროზე დამზადებას, რითაც ათი-

[...]

მიღებული პროდუქცია იყო. ამ გზით ვღებულობდი ვიზას შრატის გამოშვებაზე".

„ამრიგად, გარდა იმისა, რომ შრატის თავის დროზე გამოშვებას 2-3 თვით ვაყოვნებდი, მე

[...]

ორგანიზაციის წევრი გურგენიძე ამზადებდა ღორის ჭირის საწინააღმდეგო მცირე აქტივობის შრატს, რომელიც ჩემივე მითითებით იგზავნებოდა ჭირით დაავადებულ რაიონებში. ამის გამო ჩატარებუ-

[...]

ა) ჩემს მიერ ფაქტიურად ჩატარებული მავნებლობის შესახებ;

ბ) საიდუმლო ცნობები საქართველოს ცალკეულ რაიონებში პირუტყვის დახოცვის შესახებ;

გ) მეცხოველეობის რაიონების

[...]

ნაწილე საქართველოს სს რესპუბლიკის მიწსახკომის ორგანოებში მოქმედი კონტრრევოლუციური დივერსიულ - მავნებლური, ჯაშუშურ - საავანყვეო ორგანიზაციისა, რომელიც თავის მიზნად ისახავდა საბჭოთა ხელისუფლების დამხობას შეიარაღებული აჯანყების გზით და საქართველოს ჩამოშორებას სსრ კავშირისაგან;

ბ) ღებულობდა აქტიურ მონაწილეობას მეცხოველეობის ხაზით

[...]

შვილიანი, სსრ კავშირის მოქალაქე, უმაღლესი განათლებით, მოსამსახურე, დაპატიმრებამდე ბათუმის ნავსადგურის ვეტერინარულ-სანიტარული ინსპექტორი, წინათ სამართალში არ ყოფილა მიცემული,

იმაში, რომ:

ა) იყო ერთერთი აქტიური მონაწილე საქართველოს სს რესპუბლიკის მიწსახკომის ორგანოებში მოქმედი კონტრრევოლუციური

[...]

58[11] მუხლებით.

ამ საქმეზე პასუხისგებაში მიცემულმა ყველა პირმა მათთვის წაყენებულ ბრალდებაში თავი დამნაშავედ სცნო.

ეს საქმე უნდა გაიგზავნოს საქართველოს სს რესპუბლიკის უზენაეს სასამართლოში.

საქართველოს სს რესპუბლიკის პროკურორი **ტალახაძე**

1937 წლის 28 ნოემბერი.

ქ. თბილისი.

საომარი მოქმედება ჩინეთში

შანხაის ფრონტი

შანხაი, 29 ნოემბერი (საკდესი). ჩინელთა ცნობებით, ძიან-ინის სამხრეთ-აღმოსავლეთით გაფართოებული ბრძოლა სწარმოებს. მიუხედავად იაპონელთა უდიდესი უპირატესობისა, ჩინელები დიდი მსხვერპლის გაღებით იგერიებენ იაპონელთა იერიშებს ხმელეთიდან, მდინარიდან და ჰაერიდან. 28 ნოემბერს საღამოს ჩინეთის ავიაცია ყუმბარებს უშენდა იაპონიის გემებს ძიან-ინის რაიონში. მდგომარეობა შანხაი-ნანკინის რკინიგზის გასწვრივ გამოურკვეველია. იაპონელთა ცნობებით, იაპონელები წარმატებით მიიწევენ წინ რკინიგზის გასწვრივ და უახლოვდებიან ჩანჯოუს. ჩინელთა ცნობებით, უსი ისევ ჩინელების ხელშია. როგორც „დაგუნბაო" იუწყება, იაპონიის დიდმა ძალებმა დაიკავეს ჩანსინი.

ხანკოუ, 30 ნოემბერი (საკდესი). ჩანსინის დაკავების შემდეგ იაპონელთა ერთი კოლონა უტევს ისინს. ბრძოლა სწარმოებს ისინიდან 15 კილომეტრის დაშორებით და ტაჰუკოუს რაიონში, ტაიხუს ტბის ნაპირზე, სადაც იაპონელებმა კატარღებით გადაიყვანეს რაზმი. მეორე კოლონამ აიღო გუანდე, ანხუეის პროვინციაში. ბრძოლა სწარმოებს სიახის დასავლეთით. ამ კოლონის მოძრაობა ადასტურებს იაპონელთა გეგმას — ალყა შემოარტყან ნანკინს უხუს შემოვლით. ჩინელთა ჯარები თავს იყრიან სიანსა და ძინტანს შუა.

27 ნოემბერს ჩინელთა არტილერიამ ჩამოაგდო იაპონელთა 3 ყუმბარმტყორცნი ისინსა და ძინძიანს შუა. 29 ნოემბერს იაპონელთა 9 თვითმფრინავი ყუმბარებს უშენდა იშუნს, ნანკინ-ხანჯოუს საავტომობილო გზაზე. გადმოყრილია 100-ზე მეტი ყუმბარა, დანგრეულია ბევრი სახლი. მოსახლეობაში დიდი მსხვერპლია.

29 ნოემბერს იაპონელთა თვითმფრინავებმა ორჯერ დაუშინეს ყუმბარები პატარა ქალაქ ლინხის. ანხუეის პროვინციის ჩრდილო ნაწილში, სადაც არცერთი ჩინელი ჯარისკაცი არაა. დიდია მსხვერპლი. არაოფიციალური ცნობებით, ქალაქები ძიან-ინია და ჩანჯოუ იაპონიის ჯარებმა დაიკავეს.

28 ნოემბერს ღამით სატელეგრაფო და რადიოკავშირი შანხაისთან შეწყვეტილი იყო. იაპონელთა მხედრობამ კონტროლი დააწესა შანხაის ფოსტა-ტელეგრაფზე.

27 ნოემბერს ძიან-ინის მახლობლად, მდინარე იანძზე, ჩინელთა ავიაციის ბომბარდირებით ჩაძირულია იაპონელთა 6 საკანონერო გემი და 1 დიდი სამხედრო გემი.

ჩრდილო ჩინეთში

ხანკოუ, 30 ნოემბერი (საკდესი). სენტრალ ნიუსის სააგენტოს კორესპონდენტი იუწყება, რომ 27 ნოემბერს ძინანიდან რამდენიმე კილომეტრის დაშორებით გაიმართა საარტილერიო ბრძოლა რომელიც 4 საათს გრძელდებოდა.

ძინანის მიდამოებში დანგრეულია რამდენიმე სოფელი. მოსახლეობაში ბევრია მოკლული და დაჭრილი.

27 ნოემბერს ღამით იაპონელთა 10-ზე მეტი საკანონერო გემი გამოჩნდა ცინდაოს გარეუბანში — ლაოშანში და შეუდგა დესანტის გადმოსხმას. ცინდაოში მეტად დაძაბული მდგომარეობა შეიქმნა.

იაპონელთა ცნობები

ტოკიო, 30 ნოემბერი (საკდესი). დომეი ცუსინის სააგენტო იუწყება, რომ იაპონელთა ნაწილებმა არტილერიისა და ავიაციის დახმარებით დღეს ჭუჩაში გამართული ბრძოლების შემდეგ დაიკავეს ძიან-ინი. იაპონელთა რაზმებმა, რომლებიც ჩანსინს უტევენ, დღეს დაიკავეს ისინი (40 კილომეტრის მანძილზე ჩანსინის ჩრდილოეთით). დომეი ცუსინის სააგენტოს სიტყვით, ისინის დაკავების შემდეგ ტაიხუს ტბის რაიონი იაპონელთა ხელშია. სააგენტო სწერს, რომ იაპონელთა ნაწილებმა დღეს დაიკავეს ჩანჯოუ. დღეს დილით იაპონიის ავიაციის ესკადრილიამ ყუმბარები დაუშინა ორ აეროდრომს კანტონის რაიონში, კანტონის არსენალს და სადგურ ვაძიანკოუსა და ინდეს, კანტონ-ხანკოუს რკინიგზაზე. იაპონელთა თვითმფრინავები უკუაქცია ჩინელთა საზენიტო ქვემეხების ცეცხლმა.

სარედაქციო კოლეგია.

მისამართი: რედაქციის—თბილისი, რუსთაველის პროსპ. № 16. გამომცემლობის — რუსთაველის პროსპექტი № 34 ტელეფონები: სამდივნოსი: 3—06—88, განყოფილებებისა: პარტიულის—3—57—61, სასოფლო სამეურნეოს — 3—73—40.
მუშრომელთა წერილების—3—73—24; პ.-მგ. მორიგის—3—26—67, გამომცემლობის—3—51—81, სტამბის დირექტორის—3—27—04. ხელნაწერები ავტორებს არ უბრუნდებათ.

ამხ. ს. თოდრიას სახ. სტამბა „კომუნისტი", კამოს ქ. № 68.

მთავლიტის რწმუნებული Დ — 15527